

Föredrag Greppa
Våtmarker 2026

-
Våtmarksplanering

—
Sören Eriksson Naturvård AB

www.vatmark.se

soren@vatmark.se

Utformning av våtmarker

Tänk alltid multifunktion, dvs både växtnäring, mångfald, utjämning, fiskvandring, grundvatten m.m.

Tänk också skötsel från början - ex tömningsmöjlighet, öar, slänter, bete, utlopp

Använd gärna ny teknik – ex pumpa in vatten, ev. solceller - skapar nya våtmarkslägen, minskar schakten, konflikt med d.f.

Leta fallhöjder -> dämningmöjlighet

Kolla upp för varje tänkt plats/gård

- **Vad är huvudsyftet/markägarens önskan.** Näring, mångfald etc..
- **Lutningar/höjder.** Helst mäta in lite punkter. Lite diken, rör, v-yta, markhöjder. Ger bättre känsla för schaktmängder. Alt Scalgokartor etc.
- **Vattenflöden.** ARO:ts storlek >10-15 ggr våtmarken. Ju större desto bättre.
- **Används marken idag?** . Hitta "icke nyttjade marker", undvik "bra åker",
- **Jordarter, bärighet.** Påverkar maskinval, schaktpriser, sulfidjord etc. Ha gärna en jordsond med ut.
- **Skyddsvärda objekt.** Ex R, d.f, biotopskydd, grannfastigheter
- **Historiska kartor.** Tänk återskapa vatten, mkt billigare.
- **Kostnadseffektivt läge?**

Se framtida vattnet framför dig.
Använd fantasin/kreativiteten
Hitta lågpunkterna i landskapet

Några av Nynäsvattnen

- Enkla vatten byggda genom dämning med låg vall.
- Oftast bräddavlopp enbart.
- Mycket död ved/ris sparas.
- Öar i större vatten.

Projektering våtmark Simora

Sören Eriksson
Sören Eriksson Naturvård AB
0707-462588
20250125

Höjder i RH 2000
SWEREF 99 TM

Teknisk beskrivning

Våtmarken anläggs genom dämning tvärs över sänkan.
Total våtmarkareal 3,5 ha
Varav vattenspegel på 3,1 ha
Vallkrön läggs på +29,5
Krönbredd 5 m
Släntlutning 1:5 minst
Högsta vallhöjd 3,5 m (exkl diket)
Största basen är 34 m i lågpunkten.

Munk 1200 munk, med 500 mm rör, 3 m hög
Sätts på höjden +26,7 i kanten av diket
Behöver ej sitta i dikesbotten.
Nu i samma nivå som vägtrumman i ovankant.
3-4 öar byggs kring nivåerna +28-28,5.
Vägbanan i övre delen höjs upp.
Byt eller förläng vägtrumman i ovankant.
Material till vall tas från ytor som annars blir grunda.
Inte där det redan blir 2m vattendjup.

Dammvall
Krönhöjd +29,5
Krönbredd 5 m
Slänter 1:5
Maxbredd i basen 34 m.
Munk sätts i kanten av diket
Botten på +26,7, Överkant +29,7
Kan då sänka av vattennivåer till +27,0 ->
samma som botten på vägtrumman i överkant.
Bräddavlopp byggs alt bräddrör 500 mm
på +29,0 nivån.
Höjd
Snitt 3,5m på 10 m -> 900 m³ fastkubik
2,5 m på 20 m -> 1000 m³
1,5 m på 25 m -> 500 m³
0,75m på 15 m -> 150 m³
plus igenfyllning av diket, ca 500 m³
Slänter 1:5 ger total schaktmängd 3000 m³ till vällen

Inkommande storåke

3t rör +27,0
300 mm rör

0,15 ha

Vägens lågpunkt +28,5

Vägen höjs till +29,5
och bräddas till 5m bredd

Kan gräva ur i kanterna på Axels sida
->ger då lite större vattenspegel

Våtmarksgräns +29,5 kurvan
50 cm ovan vattennivåerna.

Öar

50-100 cm

100-150 cm

150-200 cm

Sten
Ö-kant +28,8

Streckade ytor- Massor till vall

Fiberkabel

≥200 cm

Munk

Bräddavlopp

Schaktmängder
Öar 300-400 m² stora över v-ytan.
Byggs kring 28-28,5 kurvan-> 1,3 m schakthöjd ca
Schakt 2500 m³
Dammvall minst 3000 m³
Höjning av vägen till +39,5
(1 m på 30 m längd, 0,6 m på 40 m längd,
0,3 m på 10 m) ger 500 m³ schakt
Total schakt 6000 m³

Vattendjup oschaktat
<29,0 -> 3,1 ha -> 0-0,5 m djup
<28,5 -> 2,6 ha -> 0,5-1,0 m djup
<28,0 -> 2,0 ha -> 1,0-1,5 m djup
<27,5 -> 1,3 ha -> 1,5-2,0 m djup
<27,0 -> 0,6 ha -> >2m djup

4 ha vatten Sörmland
40 m dammvall i stordike
3 m munk, 1200 mm,
4 st 500 mm rör
Faunapassage
3 öar
2000 m³ schakt
150 000 grävning

Tänk dämning i första hand

Alt. grävda vatten på slätten

Tänk mjuka former och variation – 0,7 ha våtmark i Bålsta, i ett större dike.

Central djupdel plus flacka slänter (här 1:10 på ena sidan)

Vid högvatten stiger vattnet upp på kanterna. Dubblar arealen då.

Ej höjt vattennivåerna, pga dikningsföretag.

8800 m³

Maxdjup 1,5 m

Kostnad 1,1 miljon

Grävare+dumper+bandschakt

125 kr/m³

LONA projekt!

Rörby gård, Angarn

Hästanläggning > 200 hästar

1 ha stor

Anlagd hösten 2024

Grävd på mulljord, dålig
bärighet.

6600 m³.

400 000 grävning->60 kr/m³

Flikighet, rekreation

Smart masshantering

Grävd i juli

Bilder från nov

Lannek, Väsby

0,7 ha stor våtmark
Anlagd hösten 2024
Grävd, mosaik djupa/grunda delar
4500 m³
40-100 cm schaktdjup
Grävning 210 000 -> 47 kr/m³

Skiss på våtmark Frötuna-Väsby 2:5

Höjder i Sweref 99 Tm
RH2000

Sören Eriksson
0707-462588
20220504

Våtmarken skapas genom att man dämmer upp i nedre delen, där marken är som lägst, genom att bygga ihop höjderna mellan åkerholmarna bättre.

Våtmarksyta ca 0,8 ha totalt, varav vattenspegel 0,6 ha
Vattennivån läggs på ca +10,9-11,0 vilket motsvarar den nivå som var vid besöket 26 april. Våtmarken grävs ned till lämpliga botten djup, så att djup varierar från 40-50 cm i grundytor till 1-1,2 m i djupdelar. Massor läggs på ytorna runtomkring, som då blir torrare. Även åkermark öster om gränsdike kan höjas med 30-40 cm, så att marken där ligger över +11.5 överallt. Några låga öar byggs in i våtmarken, med flacka slanter. Ev kan man gräva runt/genom höjden i SO så den blir till en ö också. Reglering i södra delen med munk/regleringsrör.

Materialkostnader/Budget

- Anmälan vatten 1880 kr
- Grävning –åkermark grävare+1-2 dumper → utplanering inom 100 m sträcka.
- 50-60 kr/m³. Ska matjordslager bort och sen på igen ->20-25 kr/m³ tillkommande
- Öar 35-40 kr/m³
- Dammvallar + lite extra för packning, släntning, tätningsdike etc

- Grävning- lågmark/dålig bärighet (grävpriser kr/h 1200-1900 (till 3100 för pontongrävare)
- Gärna långarmsgrävare 1-2 lyft max. 75-100 kr m³ + stockmattor. Planera för få lyft... viktigt. (50 kr/lyft i snitt)

- Munkar Ex. 1000 mm brunn/2,5 m hög/ 3 st 400 mm rör -> 35-45 000 och uppåt.
- Stenkross, natursten, storstenar
- Andra rör/trummor etc.
- Projektledning...
- Insådder, harvning etc.

Råd

- Åk runt och kolla på bra exempel.
- Våga fråga gräventreprenörer om råd. Ta med grävare ut nån gång.
- Börja med skötselrådgivningar, sen gå till anläggningar. Lärorikt att bygga!!
- Ta fram bra kartunderlag och gärna fråga chef om bra programvaror.
- Bygg enkla våtmarker, krångla inte till med för mkt tekniska lösningar
- Läs in er på regelverket, stöd, tillstånd etc.